

Neljapäev, 13. oktoober 2005

P6_TA(2005)0381

ELi ja Hiina kaubandussuhete väljavaated

Euroopa Parlamendi resolutsioon ELi ja Hiina vaheliste kaubandussuhete väljavaadete kohta (2005/2015(INI))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse 8. detsembril 2004. aastal Haagis toimunud ELi ja Hiina 7. tippkohtumist;
 - võttes arvesse oma 18. detsembri 2003. aasta resolutsiooni relvade müügi kohta Hiinale⁽¹⁾;
 - võttes arvesse komisjoni poliitikadokumenti "Täiustuva partnerluse suunas – ühised huvid ja väljakutsed ELi ja Hiina suhetes" (KOM(2003)0533);
 - võttes arvesse oma 19. detsembri 2002. aasta resolutsiooni tiibetlaste inimõigustealase olukorra kohta⁽²⁾;
 - võttes arvesse oma 11. aprilli 2002. aasta resolutsiooni komisjoni teatise kohta nõukogule ja Euroopa Parlamendile – "ELi Hiina-strateegia: 1998. aasta teatise rakendamine ja edasised sammud ELi Hiinapoliitika tõhustamiseks" (KOM(2001)0265)⁽³⁾, mis võtab arvesse komisjoni ja nõukogu aruannet Euroopa Parlamendile teatise "Kõikehaarava partnerluse suunas Hiinaga" (KOM(2000)0552) rakendamise kohta;
 - võttes arvesse Katari pealinnas Ad-Dawahh's 9.–14. novembril 2001. aastal toimunud Maailma Kaubandusorganisatsiooni (WTO) neljanda ministrite konverentsi otsust Hiina ja Taiwani ühinemise kohta WTOga;
 - võttes arvesse oma 25. oktoobri 2001. aasta resolutsiooni ettepaneku kohta võtta vastu nõukogu otsus ühenduse seisukoha määratlemiseks Maailma Kaubandusorganisatsiooni asutamislepinguga moodustatud ministrite konverentsil Hiina ühinemise kohta Maailma Kaubandusorganisatsiooniga (KOM(2001)0517)⁽⁴⁾;
 - võttes arvesse oma 20. jaanuari 2000. aasta resolutsiooni inimõigustealase olukorra kohta Hiinas⁽⁵⁾;
 - võttes arvesse kodukorra artiklit 45;
 - võttes arvesse rahvusvahelise kaubanduse komisjoni raportit ja väliskomisjoni arvamust (A6-0262/2005),
- A. arvestades, et Hiina Rahvavabariigi kiirel arengul viimase kahekümne aasta jooksul on olnud märkimisväärne mõju ELi ja Hiina kaubandus- ja majandussuhetele ja et Hiina on praegu USA järel ELi suuruselt teine kaubanduspartner; arvestades ka, et 2004. aastal oli ELi puudujääk kaubavahetuses Hiinaga 78,5 miljardit eurot, suurim puudujääk kõikide ELi kaubanduspartnerite hulgas, mis muuhulgas peegeldab Hiina turule pääsemisele tehtavate takistuste mõju;
- B. arvestades, et Hiina sai 2001. aastal WTO liikmeks, vähendades vastavalt WTO liikmelisusest tulenevatele kohustustele oma tollitariife ja mittetariifseid tõkkeid, mis suurendas Euroopa investeerimisprojektide arvu Hiinas; arvestades, et mõnedel juhtudel kestab Hiina kodumaise tööstuse kaitsmine edasi;
- C. arvestades, et WTOga ühinedes ja end rahvusvahelisele kaubandusele avades muutus maailma rahvarohkeim riik üheks maailmakaubanduse võtmefiguuriks; arvestades, et 1,3 miljardi elanikuga riigi tootmistegevuse mõju saab ainult suurenda ja arvestades, et teised suure rahvaarvuga riigid (nagu India, Brasiilia, Indoneesia ja paljud muud) muudavad tulevikus paratamatult eksportivate riikide praegust järjestust;

⁽¹⁾ ELT C 91 E, 15.4.2004, lk 679.

⁽²⁾ ELT C 31 E, 5.2.2004, lk 264.

⁽³⁾ ELT C 127 E, 29.5.2003, lk 652.

⁽⁴⁾ EÜT C 112 E, 9.5.2002, lk 313.

⁽⁵⁾ EÜT C 304, 24.10.2000, lk 209.

Neljapäev, 13. oktoober 2005

- D. arvestades, et ELi ja Hiina kaubavahetuse eelduseks on strateegiline partnerlus koos vastastikuse turulepääsuga WTO reeglite ja ausa konkurentsi alusel;
- E. arvestades, et Hiina ei järgi piisavalt WTO eeskirju, eelkõige riikliku ekspordiabi keelust mitte kinni pidades, rikkudes intellektuaalomandi seadust, keeldudes ELi liikmesriikide kaupu ja teenuseid oma turule laskmast ja sihilikult oma valuuta väärtust riigipoolse sekkumisega alandades;
- F. arvestades, et paljusid kohtuotsuseid, mis langetati eelmisel aasta rohkem kui 9000 piraatlust käsitlenud kohtuprotsessil, ei ole tõhusalt täide viidud;
- G. arvestades, et Hiina ei ole praeguseks täitnud tingimusi, mis võimaldaksid talle turumajandusliku staatuse anda;
- H. arvestades, et Taiwan mängis Hiina majanduslikus tõusus tähtsat osa;
- I. arvestades, et tänu oma kontinentaalsele suurusele, rahvaarvule ja viimaste aastate majanduskasvu dünaamikale on Hiinast saanud majanduslik suurvõim, mis suudab maailmamajanduse suunda mõjutada ja millega kõik teised majanduspiirkonnad paratamatult peavad võistlema;
- J. arvestades, et Hiina ekspansioon toob kaasa tohutult tulusaid võimalusi, kuid samas teeb Euroopa tööstusele õigustatult muret, millest tuleneb vajadus neid suhteid Euroopa tasandil poliitiliselt juhtida;
- K. arvestades, et Euroopa Liidu ja Hiina kaubandussuhted on globaliseerumisarutelu keskmes ja illustreerivad kõiki sellega seotud ootusi ning vasturääkivusi;
- L. arvestades, et EL peab leidma vastuse avalikkuse kasvavale murele üleilmastumise mõju pärast, mida veelgi suurendab Hiina kasvav ülekaal maailmaturul;
- M. arvestades, et Hiina on oma kulutusi teadus- ja arendustegevusele viimase viie aasta jooksul kolmekordistanud ja Euroopa peab selle väljakutse vastu võtma, kui tahab ka tulevikus maailmakaubandusest tulu saada;
- N. arvestades, et Euroopa tekstiilitööstuse raskused olid ettenähtavad, kuna Hiina tööstuse investeeringud selles sektoris on hästi teada, ning et see ei jää ainujuhtumiks, vaid sarnane olukord valitseb ka mitmete teiste kaupade, näiteks jalatsite tootmisel, samuti muuhulgas jalgratta-, auto-, raua- ja terasetööstuses;
- O. arvestades, et EL ei saa Hiina kasvava majandusliku jõu ees tegevusetuks jääda, vaid peab vastama järjekindla pikaajalise strateegilise tegevusega;
- P. arvestades, et Hiina kiire kasvu mõju riigi enda loodusvaradele ja keskkonnale ning ülemaailmsele ressurssideturule on äärmiselt suur ja arvestades ka, et ELi ettevõtjad on raskustes maailma ressurssideturu hinnatõusu pärast, mida soodustab Hiina suur nõudlus;
- Q. arvestades, et 2000. aastal oli Hiina kasvuhoonegaaside heidetelt inimese kohta maailma riikide seas 97. kohal, heidete üldkoguselt aga teisel kohal ning on saanud suuruselt teiseks energia- ja toorainetarbijaks maailmas; arvestades, et 2025. aastaks on ennustatud Hiina heitkoguste rekordilist suurenemist, seega peab Hiina täitma maailma keskkonnakoormuse vähendamisel väga silmapaistvat rolli;
- R. arvestades, et maailma õiglasemaks ja turvalisemaks muutumine ei eelda suuremat solidaarsust mitte ainult rohkem ja vähem arenenud riikide elanike vahel, vaid ka riikide siseselt;

Neljäpäev, 13. oktoober 2005

- S. arvestades, et liidu poliitilistes ja majanduslikes huvides on toetada Hiina arenemist vabaks ja avatud riigiks, kus valitseksid õigusriigi põhimõtted ning demokraatia ja turumajandus oleksid täielikult omaks võetud;
- T. arvestades, et Hiina majanduslik areng paneb talle Aasia piirkonnas ühtlasi suurema vastutuse;
- U. arvestades, et Euroopa Liidu kui maailma juhtiva majandusvõimu kohus pole mitte ainult arendada kaubandussuhteid kõigi oma partneritega, vaid ka toetada üldisi inimsuse, demokraatia ja õigusriigi väärtusi; arvestades, et Hiina on hiljutisest majandusedust hoolimata veel kaugel kõigile oma kodanikele täielike demokraatlike ja inimõiguste võimaldamisest,

WTO

1. tervitab mõnede WTO kohustuste õigeaegset järgimist Hiina poolt, kuid kutsub edasisele dialoogile, et võimaldada Hiinal kiiremas korras tegelda ELi tööstusele muret tekitavate veel lahendamata küsimustega, eriti intellektuaalomandiõiguste tugevdamise, võrdse kohtlemise, läbipaistvuse ning keskkonna-, sotsiaal- ja tervishoiunõuete valdkonnas;
2. kutsub komisjoni üles seoses arvukate juhtudega, mil Hiina on WTO raames võetud kohustusi vaid osaliselt täitnud, pakkuma tõhusat toetust Euroopa ettevõtjatele;
3. on seisukohal, et EL peab püüdma Hiinaga kaubandussidemeid luua koostöö ja vastastikuse täiendavuse vaimus, hoolitsedes, et kumbki pool suudaks oma tööstus-, põllumajandus- ja teenindussektorit alal hoida ning harmooniliselt arendada, et tagada kõigile oma elanikele parimad võimalikud elutingimused;
4. nõuab tungival, et Hiina järgiks nii oma ühinemisprotokolli 18. osa mõtet ja sätteid, nii et läbivaatamise üleminekumehhanism võiks olla tõhusam vahend lahenduste leidmiseks veel lahendamata mureküsimustele;
5. kutsub komisjoni üles hoolikalt kaaluma, kas anda Hiinale turumajanduslik staatus, ning andma seda ainult siis, kui Hiina on täitnud vastavad kriteeriumid;
6. on seisukohal, et Hiina tööstuses levinud piraatlus ning Euroopa toodete ja tootemarkide võltsimine kujutab endast tõsist rahvusvaheliste kaubanduseeskirjade rikkumist; kutsub komisjoni üles rakendama asjakohaseid meetmeid Euroopa ettevõtete intellektuaalomandi õiguste kaitseks, sealhulgas toetama Hiina ametivõime piraatlusevastases võitluses, mida nad parajasti alustavad, probleemi jälgimisel ja vajaduse korral WTO ees tõstatamisel;
7. kutsub liikmesriike üles tõhusat turukontrolli arendama, et kaitsta Euroopa tarbijaid nii hästi kui võimalik toodete eest, mis ei vasta EÜ standardile;
8. kutsub komisjoni üles kehtestama vajalikke meetmeid, et takistada selliste toodete importimist Euroopa Liitu, mille valmistamisel on kasutatud kõrge riskitasemega keemiatooteid, mida Euroopa tootjad Euroopa või riiklike õigusaktide kohaselt kasutada ei tohi;
9. kutsub Hiinat üles tagama kõigile kaubanduspartneritele ühesuguseid tingimusi, mitte tegema kaubandusele bürokratlikke takistusi ning asjakohaselt arvesse võtma ELi ja tööstusettevõtjate reservatsioone muuhulgas korruptsiooni, õiguskindluse, maksude, ja krediidi alal;
10. kutsub Hiinat kui WTO liiget täitma rahvusvahelisi statistika-alaseid norme;
11. kutsub komisjoni üles uurima, millist mõju on Hiina kaubanduse liberaliseerumine ja WTO liikmeks olek avaldanud Hiina majanduskasvule ja sotsiaalsetele edusammudele;

Neljapäev, 13. oktoober 2005

12. kutsub Hiinat kooskõlas oma tähtsusega maailmakaubanduses kasutama Doha arenguprogrammi kontekstis senisest suuremal määral oma rolli ühenduslülina kolmanda maailma riikidega ning aitama järgmises Doha läbirääkimiste voorus Hongkongis edu saavutada;
13. kutsub Hiinat üles avama oma turgu välisriikide kaupadele ja teenustele ning oma turgu ja majandussüsteemi asjakohaselt reformima;
14. kutsub Hiinat üles kasutama riigihankelepingute sõlmimisel läbipaistvat ja õiglast menetlust, mis annaks välisettevõtjatele võrdse võimaluse osaleda;
15. kutsub Hiinat üles parandama oma siseriiklike ja rahvusvaheliste transpordivõrkude vahelisi ühendusi, et hõlbustada isikute ja kaupade vaba liikumist;
16. kutsub komisjoni ja Hiinat üles arendama tõhusaid meetmeid, et panna piir korduvatele rikkumistele kaitsetollide korrektsel sissenõudmisel;

Mõju rahvusvahelisele konkurentsile

17. tervitab komisjoni ja Hiina valitsuse vahelise vastastikuse mõistmise memorandumi allakirjutamist 10. juunil 2005. aastal Hiina tekstiilekspordi piirangute kohta ja kutsub komisjoni üles jälgima nii selle memorandumi täitmist kui olukorda seoses muude Euroopa tekstiili-, rõiva- ja jalatsitööstuse sektoritega, võttes ühtlasi arvesse Euroopa importijate ja jaemüüjate pikaajalisi huvisid; kutsub Hiinat üles ekspordi piiramisel kasutatavat arvestussüsteemi läbipaistvaks muutma; nõuab tungivalt, et komisjon oleks valmis rakendama erakorralisi meetmeid, kui saab selgeks, et ELi tööstust ähvardab tõsine materiaalne kahju; nõuab lisaks tungivalt, et komisjon ja Hiina leiaksid lahendused arengumaade jaoks, mis on Hiina ekspordi suhtes kõige tundlikumad, võimaldades neil oma turgu osaliselt kaitsta, lahendamaks vaeseimate elanike probleeme;
18. on mures, et viis, kuidas vastastikuse mõistmise memorandumit alguses rakendati, tekitas mõnele Euroopa jaemüüjatele tõsiseid raskusi; tervitab asjaolu, et pärast uusi kõnelusi Hiina võimudega paistab see probleem nüüd vähemalt lühiajalises perspektiivis lahendatud olevat; kutsub komisjoni üles jätkuvalt olukorda jälgima, kindlustamaks, et ei tekiks mingeid uusi raskusi tekstiili- või mõnes muus sektoris, kus Hiina-poolne konkurents on märgatavalt kasvamas;
19. palub komisjonil uurida tekstiili- ja rõivatööstuse pikaajalisi toimetulekuperspektiive ELis, pidades silmas impordi ulatust Hiinast ja teistest maadest, ning tervitab ettepanekut võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv intellektuaalomandi õiguste järgimise tagamiseks vajalike karistusmeetmete kohta (KOM(2005)0276), lootes selle kiiret vastuvõtmist;
20. nõuab tungivalt, et komisjon reageeriks arengumaade kasvavale murele Hiina tekstiilekspordi mõju pärast nende turgudele, sooritades kiiresti kvootide järkjärgulise kaotamise kogumõju hindamise riikide kaupa;
21. kutsub nõukogu ja komisjoni üles tunnistama, et raskused, kuhu praegu on sattunud tekstiili-, rõiva- ja jalatsitööstus ja mida peatselt saavad tunda ka teised sektorid, nagu jalgratta-, auto-, masina-, raua- ja terasetööstus, on süsteemse iseloomuga ja et ELi tööstuse jaoks on vaja kiiresti koostada pikemaajaline strateegia, mis võimaldaks ELi rahvusvahelises tööstuspoliitikas juba ette arvesse võtta ja reageerida taoliste raskustele nagu praegune tasakaalustamatus Hiinaga, kusjuures need raskused ei ohusta mitte üksnes ELi ja arengumaade töökohti, vaid seavad kahtluse alla ka senised eeldused globaliseerumisprotsessi võitjate ja kaotajate kohta;
22. kutsub komisjoni üles jälgima ja korrapäraselt aru andma, millisel määral avaldab Hiina konkurents mõju ELi tööstusharudele, samuti suundumuste kohta ELi alltöövõtu mahu ja ülesehituse osas sektoriti, et hinnata selliste suundumuste positiivset ja negatiivset mõju ja töötada välja asjakohane poliitika neile reageerimiseks;
23. kutsub komisjoni üles uuesti põhjalikult läbi vaatama WTO lepingute mitmesuguseid kaitseklausleid, et hinnata, kas need on muutuva rahvusvahelise kaubandusparadigma valguses endiselt piisavad, ning avaldama saadud tulemusi;

Neljapäev, 13. oktoober 2005

24. märgib, et Hiina tekstiiliekspordi kasvuga Euroopa Liitu on kaasnenud nende toodete järsk hinnalangus, mis moodustab kuni 60% nende ostuhinnast, ilma et Euroopa tarbijad oleksid sellest märkimisväärset kasu saanud; kutsub komisjoni üles uurima, kas importijate ja/või suurturustajate vahel on sõlmitud mingeid kokkuleppeid, ning tagama hindade kujunemise protsessi läbipaistvust;
25. tunnistab, et liberaliseerumine mõjutab mehi ja naisi erinevalt ning et kvootide kaotamisele järgnev rõivatööstuse kokkuvarisemise oht paljudes vaestes riikides võib tõsiselt halvendada naiste olukorda neis maades;
26. kutsub komisjoni üles koostama ülemaailmse tööstuse pikaajalist arenguprognooosi ning Euroopa tööstusarengu strateegiat, et kindlaks teha Euroopa tööstuse võimalikud tulevased arengusuunad ja tagada konkurentsivõimeline reageerimine kõigile ülemaailmsetele väljakutsele;
27. kutsub komisjoni üles ehitama terviklikku partnerlust, mis oleks kasulik nii Hiinale kui ELile, laiendada seda koostööd uutesse valdkondadesse ja aktiivselt töötama pooltevaheliste negatiivsete tegurite ületamise nimel;
28. nõuab, et ELi ja Hiina kaubandussuhted toetaksid tasakaalustatud ja säästvat majanduslikku, sotsiaalset ning keskkonnaalast arengut, samuti ka piirkondlikku arengut, sest tasakaalustamata areng võiks kaasa tuua suuri sise- ja välisjulgeolekuohte;
29. kutsub komisjoni ja nõukogu üles põhjalikult uurima Euroopa ettevõtjate ja tööstuse uusi tegevusvõimalusi seoses Hiina majandusarenguga;
30. kutsub komisjoni üles edendama ettevõtlusalast koostööd, suurendama teadlikkust ja hõlbustama kontakte, et soodustada õigusnormide lähendamist (ühised standardid, vastavushindamine, tehnilised normid, täiustatud raamatupidamispraktika ja vaidluste lahendamise mehhanism jne);
31. kutsub komisjoni üles maksuvabade piirkondade temaatika kogu ulatuse paremaks mõistmiseks läbi viima jätkupõhist uuringut, mis hõlmaks piisavaid andmekogumisprogramme maksuvabasse sektorisse liikuvate töökohtade osas, maksuvabadusega seotud majanduslike kulude täpset analüüsi (sealhulgas maksutulude vähenemise kohta), andmeid töötajate ümberpaigutamise ja nende uue palgataseme kohta ning analüüsi laiemal positiivse ja negatiivse mõju kohta kogukondadele;
32. kutsub komisjoni üles tegema teatavaks, millisel määral Hiina toodete praegused madalad müügi- ja impordihinnad Euroopa tarbijate jõukust suurendavad ja milliseid keskmiisi ja pikaajalisi suundumusi komisjon sellega seoses ette näeb;
33. märgib, et tööstustooted hõlmavad peaaegu 75% ülemaailmsest kaupade ja teenustega kauplemisest, samal ajal kui tootmissektor annab üksnes umbkaudu 20% maailma majanduse kogutoodangust; juhib tähelepanu, et ümberpaigutamine puudutab peamiselt suurema lisandväärtusega tooteid ja et need tööstusmuudatused mõjutavad eeskätt kõige haavatavamaid ja kõige vähem kvalifitseeritud töötajaid, seega neid, kes on kõige vähem kohanemisvõimelised; nõuab seetõttu, et nende töötajate suhtes ilmutataks tugevat solidaarsust, eelkõige suurema investeringute näol nende väljaõppesse ja ümberõppesse, et suunata neid töökohtadele majandussektorites, kus Euroopa on endiselt maailmas juhtkohal;
34. palub komisjonil viia läbi uuring, et kindlaks teha sektorid, mis praegu või tulevikus Hiina tohutust majanduskasvust kõige rohkem kasu saavad, kui palju töökohti neis sektorites on alal hoitud või loodud, millist strateegiat komisjon kasutab teiste taoliste sektorite kindlakstegemiseks ja edendamiseks, et Hiina arengu üldine mõju Euroopa majandusele oleks tööhõive ja jõukuse poolest positiivne, ja missuguseid on ELi liikmesriikide tegevusalad kõrgetehnoloogia valdkonnas, millele ei tule toime madalama palgatasemega konkurendid, eriti Hiina;
35. palub komisjonil uurida Euroopa märgistamissüsteemi kehtestamist, mis viitaks nii päritoluriigi kui ka sotsiaalsetele ja keskkonnanormatiividele;

Neljapäev, 13. oktoober 2005

36. kutsub nõukogu ja komisjoni üles kasutama ELi liikmesriikide poliitilist ja majanduslikku mõju, et muuta Hiina hoiakut rahvusvaheliste kaubanduseeskirjade täitmise ja ettevõtjatele riigiabi määramise läbi- paistvuse suhtes, esmärgiga vältida riikliku ekspordiabi keelu rikkumist ning kõrvaldada administratiivsed ja riiklikud tõkked, mis takistavad impordi ELi liikmesriikidest ja kolmandatest riikidest;
37. tunnistab samas, et väljendatud ilmsete murede kõrval kujutab Hiina endast Euroopa investorite jaoks suure potentsiaaliga turgu ja et tänini on sellest kasutatud vaid murdosa; kutsub seetõttu komisjoni määrat- lema kõige tõhusamaid vahendeid, et aidata Euroopa tööstusel otsida ja ära kasutada kõiki võimalusi, mida see suur ja laienev turg pakub;
38. märgib, et Hiina jooksevkonto ülejääk, mis 2003. aastal moodustas 3,1% sisemajanduse kogutoodan- gust, oli 2004. aastaks langenud 1,1%ni, mille oluliseks põhjuseks on olnud impordi kiire kasv Hiinasse; märgib, et Hiina on nüüdseks Euroopa Liidu suuruselt teine kaubanduspartner ja et Euroopa ekspordivälja- vaated sellele suurele turule on endiselt paljutootavad; on seisukohal, et ka Hiina kasvul on piirid, kuivõrd rahvastikukasvu piiramiseks võetud vajalike meetmete tulemusel peaks vanusepüramiid ümber pöörduma hiljemalt 2015. aastaks;
39. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles läbi vaatama oma käimasolevaid ja tulevasi Hiinale suunatud arenguabiprogramme, et kindlaks teha, kas Hiinale antav abi on tasakaalus Euroopa ja Euroopa ettevõtjate saadud finantssoodustustega;
40. rõhutab, et Hiina kiire kasvu üheks põhjuseks on tihedad majandussidemed Hiina ja Taiwani vahel, nagu näitavad rohkem kui 60 000 Taiwani ettevõtet, kus töötab üle miljoni taiwanlane, ning arvukad Taiwani investeringud Hiinasse;
41. väljendab muret seoses tegevusega Hiina mitteraudmetallisektoris, mis põhjustab struktuurimoonutusi rahvusvahelisel mitteraudmetallide ringlussevõtmise turul; kutsub komisjoni üles olukorda uurima ja vaja- duse korral rakendama WTO meetmeid, et kindlustada ELi ettevõtjatele õiglastel tingimustel juurdepääs vanametallile;
42. toetab nõukogu ja komisjoni jõupingutusi paindlikkuse saavutamiseks ja Hiina valuuta tegeliku väärt- use määramiseks seoses rahvusvahelise finantsturuga pärast euro kasutuselevõttu;
43. kutsub Hiinat üles jätkama oma valuuta vahetuskursi järkjärgulist kontrolli alt vabastamist ja samal ajal seda võimalikult kiiresti lahti siduma praegusest fikseeritud kursiga seotusest dollariga ning siduma selle asemel valuutakorviga, kuhu kuulub ka euro; ühtlasi kutsub Hiinat üles oma finantsturge liberaliseerima;
44. kutsub komisjoni üles koostöös Hiinaga uurima, kuidas Hiina turge rohkem välisettevõtjatele avada ja kuidas võimaldada ning julgustada välisettevõtjaid alustama äritegevust ilma Hiina partnerite kohustusliku osaluseta;
45. tervitab asjaolu, et komisjon valmistab ette uut raamkokkulepet Hiinaga, ning nõuab, et EL tugevdaks oma esindust Hiinas;

Sotsiaalsed ja keskkonnamõjud

46. märgib, et Hiina on suutnud 20 aasta jooksul vaesusest välja tuua rohkem kui 300 miljonit kodanikku, kuid väljendab oma muret selle üle, et umbes veerand Hiina maaelanikkonnast elab endiselt äärmises viletsuses ja et riik on sissetulekute ebavõrdsuse kasvult maailmas esimeste seas; kutsub komisjoni üles Hiinat toetama ühtekuuluvuspoliitika edasisel arendamisel ja seda küsimust kaubandussuhetes Hiinaga arvesse võtma;
47. tunnistab, et kuigi paljude hiinlaste majanduslikud väljavaated on paranenud, pole see vähendanud vajadust geograafiliselt ühtlasema majandusliku arengu järele, et vähendada suurema tööpuuduse ja sotsiaalse ümberasumise ohtu tulevikus;
48. kutsub Hiinat üles oma õigusaktidesse inkorporeerima kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelist pakti ning ÜRO majanduslike, sotsiaalsete ja kultuuriliste õiguste rahvusvahelist pakti kui üht vahendit teiste seas minimaalsete sotsiaalsete ja keskkonna-alaste nõuete kehtestamiseks;

Neljäpäev, 13. oktoober 2005

49. on sügavalt mures töötajate õiguste puudumise pärast Hiinas, väga madala palgataseme ja tööõnnetuste arvu suurenemise pärast ebapiisavate tervise- ja ohutuseeskirjade tõttu ning nõuab tungivalt, et Hiina ratifitseeriks kesksed ILO konventsioonid, eelkõige ühinemisvabaduse ja organiseerumisõiguse kaitse konventsiooni (nr 87) ja kollektiivlääbirääkimiste korraldamise ja pidamise kaitse õiguse konventsiooni (nr 98) ning tühistaks oma õigusaktides sätestatud riikliku ametiühingute moodustamise monopoli; kutsub Hiinat üles astuma samme tõhusaks võitluseks kõigi tänapäevaste orjuse vormide, laste töö ja eksploateerimise ning eelkõige naiste eksploateerimise vastu töökohal, et tagada töötajate põhiõigustest kinnipidamine ja teha lõpp sotsiaalsele dumpingule;

50. võtab teadmiseks töövaidluste arvu pideva kasvu alates 1998. aastast; selle probleemi lahendamiseks nõuab tungivalt, et Hiina lubaks luua sõltumatuid ametiühinguid, näiteks tugeva õigusliku seisundi sätestamise, kollektiivsete palgalääbirääkimiste pidamise vabaduse kehtestamise, demokraatlikult valitud ametiühingujuhtidele sõltumatu väljaõppe võimaluse andmise ning Euroopa ja Hiina ametiühingutegeleste vahetusprogrammi käivitamise teel, mis võimaldaks Hiinal kasu saada Euroopa aastatepikkustest kogemustest töötajaosalusel alal; nõuab tungivalt, et Hiina seaks sisse inimeste vajadustele vastava sotsiaalse kaitse süsteemi, mis oleks suunatud töötutele;

51. tunnistab Hiina kasvavat konkurentsivõimet tänapäeva rahvusvahelises majanduskliimas, kuid kutsub teda üles tõhusalt ning kiiresti tegutsema laste töö ja sunniviisilise töö kasutamise vastu; palub komisjonil Hiinale sellega seoses toetust pakkuda;

52. kutsub komisjoni ja nõukogu üles valvusele seoses ametiühingute moodustamise vabaduse võimaliku piiramisega Hong-Kongis; juhib tähelepanu positiivsele osale, mida ametiühingute moodustamise vabadus Hong-Kongis võiks täita tööõiguste parandamisel Hiinas;

53. kutsub komisjoni ja nõukogu üles dialoogis Hiinaga rõhutama ametiühinguaktivistide vabastamise tähtsust;

54. kutsub komisjoni üles uurima sobivaid viise vastastikuse mõistmise suurendamiseks, kummagi poole iseloomulike kultuuriliste omaduste tunnustamiseks, teadlikkuse suurendamiseks Euroopa õigus- ja majandussüsteemist ning selle süsteemi vastuvõetavaks tunnistamiseks;

55. ootab, et Hiinas tegutsevad lääneriikide ja eriti Euroopa ettevõtjad tunnistaksid täielikult ametiühinguõigusi ja käitaksid töötajate ning keskkonna suhtes eeskujulikult;

56. on tõsiselt mures Hiina tööstuse põhjustatud kõrge reostustaseme ning mittesäästvatest allikatest pärinevate loodusressursside, näiteks puidu, kasvava tarbimise pärast ja tervitab hiljutisi märke, et Hiina rakendab tõsiseid keskkonnakaitsemeetmeid; rõhutab, et kaubandus ja keskkond on WTO olulised koostisosad ning nõuab, et Hiina valitsus etendaks täielikku ja positiivset rolli säästva arengu edendamisel nii Hiinas kui üleilmsetel; märgib, et tänu Hiina suurusele võiks säästva tehnoloogia ja praktika laialdane kasutuselevõtt selles riigis avaldada ülemaailmset positiivset mõju, alandades hindu ning ergutades teisi riike tema eeskujuga järgima, ning nõuab tungivalt, et Hiina ametivõimud seda Hiina potentsiaali keskkonnakaitseküsimustes juhtrolli mängida täielikult ära kasutaksid;

57. väljendab muret, et Hiina märkimisväärne majanduskasv põhjustab peale keskkonnareostuse ka ressursside nappuse ja kaupade hinnatõusu maailmaturul; kutsub Hiinat üles võtma endale vastutust keskkonnastandardite kehtestamise eest tootmistegevuses ja jäätmehoolduses ning osalema keskkonnale tekitatud kahju heastamisel; kutsub komisjoni üles otsima lahendusi probleemile, kuidas tagada Euroopa elanikele ja ettevõtjatele tulevikus taskukohased ja püsivad tooraine- ning energiavarud;

58. nõuab lisaks tungivalt, et nõukogu ja komisjon kasutaksid kõiki sobivaid kahepoolseid kanaleid, samuti mitmepoolseid institutsioone ja lepinguid, mille osalised on nii EL kui Hiina, et jätkuvalt nõuda kõrgete sotsiaalhoolekande ja keskkonnakaitse standardite täitmist kui rahvusvahelise solidaarsuse olulist koostisosa;

Neljapäev, 13. oktoober 2005

59. tunnistab Hiina võtmerolli tõhusa lahenduse leidmisel globaalse soojenemise peatamiseks ja nõuab tungivalt, et Hiina valitsus osaleks ka edaspidi konstruktiivselt rahvusvahelistel nõupidamistel ohtliku kliimamuutuse ärahoidmise üle; rõhutab pidevate jõupingutuste tähtsust fossiilkütuste kasutamise vähendamiseks;

60. kutsub nõukogu ja komisjoni ELi ja Hiina energeetika- ja keskkonnaprogrammi ning teiste kanalite kaudu tagama, et koostöö taastuvenergia/energiatõhususe osas oleks ELi ja Hiina tulevases koostöös esmatähtis teema, ning ergutama säästliku tehnoloogia ja tööstuse arendamist Hiinas, eriti sihiga teha koostööd jätkusuutlikku tulevikku võimaldavate uute tehnoloogiate väljatöötamisel; kutsub Hiinat üles kasutama uute kivisööjõujaamade ehitamisel uusimat, tõhusaimat ja keskkonnasõbralikemat tehnoloogiat ning võtma selliste jõujaamade ehitamisel võimalikult peatselt kasutusele kahjulike gaaside vaba söepõletamistehnoloogiat; kutsub lisaks Hiinat oma söekaevanduste ohutustingimusi parandama; kutsub komisjoni üles pakkuma Euroopa kaevandustehnika tootjate koostööd; kutsub Hiinat võimaliku uute tuumaelektrijaamade ehitamise korral ära kasutama Euroopa kogemusi ja ohutustehnikat ning tegema tihedat koostööd Euroopa tootjate ja ametivõimudega, nagu Rahvusvaheline Aatomienergiaagentuur;

61. kutsub komisjoni üles leidma kõige tõhusamat viisi minimaalsete sotsiaalsete ja keskkonnastandardite sisseviimiseks kaubanduskokkulepetesse;

62. tervitab komisjoni algatatud võitlust muuhulgas ka Hiinast pärineva õigusvastase metsamaterjali ja puittoodete vastu metsaõigusnormide täitmise järelevalvet, metsahaldust ja puidukaubandust käsitleva tegevuskava (Forest Law Enforcement Governance and Trade – FLEGT) abil; on sellegipoolest mures, et riikidega vabatahtlikkuse alusel partnerluslepingute sõlmimine ei aita probleemi piisaval määral lahendada;

63. märgib, et suurem osa Hiinast ELi imporditavast puidust on töödeldud tooted, millest osa on valmistatud puidust, mida Hiina on õigusvastastest allikatest hankinud;

64. kutsub komisjoni ja nõukogu üles Hiina ametivõimudele survet avaldama, et nad võtaksid asjakohaseid kaugeleulatuvaid meetmeid õigusvastase metsamaterjali ja puidutoodete impordi peatamiseks ning ergutama Hiinat täiel määral osalema piirkondlikes ja rahvusvahelistes protsessides, nagu Ida-Aasia FLEG, mille eesmärgiks on õigusvastastest allikatest hangitud puiduga kauplemise peatamine;

Olemasolevad projektid, haldus

65. tervitab komisjoni hästi väljaarendatud keskkonna-alast koostööprogrammi Hiinaga, mis toimib abi-projektide rahastamise kaudu, ning kutsub komisjoni üles tagama, et seda programmi jätkataks ja laiendataks; tervitab Hiina valitsuse üldist valmisolekut keskkonnakaitsealaseks koostööks;

66. võtab teadmiseks, et paljud Hiina keskkonnaprobleemid ei tulene mitte õigusnormide puudumisest, vaid puudulikust õigusnormide täitmise järelevalvest, ning kutsub seetõttu komisjoni üles kohalikul tasandil suutlikkuse suurendamist koostööprojektides olulisele kohale seadma;

67. ergutab juhtimiskoolitusprogrammi taoliste uute programmide koostamisele, et suurendada Hiina ja ELi vahelises kaubanduses osalemist;

68. kutsub komisjoni üles täitma 8. märtsil 2005. aastal Euroopa Parlamendile antud lubadust ja tegema ettepanekut Euroopa tolliametnike saatmiseks Hiinasse abi ja väljaõpet andma;

Neljäpäev, 13. oktoober 2005

Haridus

69. kutsub komisjoni üles Hiina valitsusega kokku leppima vastastikusel õppe- ja õpilasvahetusprogrammide hoogustamises; nõuab lisaks tungival, et komisjon asutaks kogu ELis rohkem hiina keelt õpetavaid keeltekoole koos stipendiumifondide moodustamise võimalusega hiina keele õppimisest huvitatud ELi liikmesmaade õppijate jaoks;

Poliitiline dialoog

70. ootab ELilt koos kaubandussuhete arendamisega aktiivsemat poliitilist dialoogi alates inimõigustega ja lõpetades piirkondliku ja globaalse turvalisuse küsimustega;

71. kahetseb, et Hiina kiire majanduslik areng pole kaasa toonud elanikkonna poliitiliste ja kodanikuõiguste paranemist ning et ametlik inimõiguste alane dialoog, mida EL ja Hiina on 1997. aastast saadik pidanud paralleelselt kasvavate kaubandus- ja majandussuhetega, ei ole olnud edukas; rõhutab seetõttu teistsuguse lähenemise vajalikkust, sealhulgas selge ja tõhusa inimõigustest sõltuvuse poliitika kehtestamist seoses ELi üldise kaubanduspoliitikaga Hiina suhtes;

72. kordab oma muret inimõiguste olukorra pärast Hiinas; märgib, et viimase viieteistkümne aasta jooksul on olukord mõnevõrra paranenud; rõhutab, et teha on veel palju, ja leiab, et Hiina ja ELi vahelist inimõigusalast dialoogi tuleks pidevalt täiustada;

Relvamiügiembargo

73. juhib tähelepanu asjaolule, et EL ja Ameerika Ühendriigid (ja teised) kehtestasid Hiina suhtes relvembargo Tian'anmeni väljakul 1989. aasta juunis toimunud demokraatlike meelevalduste valitsusepoolse jõhkra mahasurumise otsese tulemusena; peab embargo tühistamist praeguses olukorras ELile sobimatuks;

*
* *

74. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikide ja Hiina valitsustele ja parlamentidele.

P6_TA(2005)0382**Iraan****Euroopa Parlamendi resolutsioon Iraani kohta***Euroopa Parlament,*

- võttes arvesse oma eelmisi resolutsioone Iraani kohta, eelkõige 28. oktoobri 2004. aasta resolutsiooni⁽¹⁾ ja 13. jaanuari 2005. aasta resolutsiooni⁽²⁾;
- võttes arvesse ELi ja Iraani inimõigustealast dialoogi, mis leidis aset veel hiljuti ja mille ajal Iraani valitsus väljendas oma kohustust tugevdada inimõiguste ja õigusriigi põhimõtte austamist;
- võttes arvesse ÜRO inimõiguste ülddeklaratsiooni, kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelist pakti ning ÜRO lapse õiguste konventsiooni, mille osaline on Iraan;
- võttes arvesse Iraani 1. augusti 2005. aasta otsust taaskäivitada uraani töötlemine, mis on vastuolus Pariisi kokkuleppe kohustustega ning arvestades, et Iraan eemaldas 10. augustil 2005 Isfahani lähedal asuvas uraanitöötlusrajatises uraantetrafluoriidi (UF4) tootmisliinidelt plommid ja on taaskäivitanud tuumkütusesükliga seotud tegevuse;

⁽¹⁾ ELT C 174 E, 14.7.2005, lk 190.

⁽²⁾ ELT C 247 E, 6.10.2005, lk 159.